

College Zorg Opleidingen

Toelichting opleidingseisen intensiverecareverpleegkundige

Datum: 12 januari 2021
Versie: 2.0

Auteur: projectgroep opleidingseisen CZO Flex Level in samenwerking met CZO-
opleidingscommissie acute intensieve zorg
Beheerder document: secretaris opleidingscommissie acute intensieve zorg
Datum vastgesteld: 12 januari 2021
Vastgesteld door: mevrouw J. Deggens (directeur-bestuurder)
Aantal pagina's: 6

Inleiding

In deze toelichting gaan we in op de relatie tussen het nieuwe CZO-opleidingsstelsel en de opleidingseisen. Dit stelsel krijgt vorm in het programma CZO Flex Level. De implementatie vindt plaats in de periode 2020 tot en met 2022. Meer informatie hierover is te vinden op [de website van CZO Flex Level](#). Doordat het stelsel nog in ontwikkeling is, zullen we de opleidingseisen in 2021 nog aanvullen.

Opleidingseisen en nieuwe opleidingsstelsel (CZO Flex Level)

Met het programma CZO Flex Level worden CZO-erkende opleidingen vernieuwd en ondergebracht in een flexibel en samenhangend stelsel. Daardoor ontstaan meer in- en doorstroommogelijkheden en geïndividualiseerde leerroutes. Uitgangspunten van het nieuwe stelsel zijn:

- Functiegericht opleiden voor de specifieke werkcontext staat centraal.
- Het CZO-opleidingsstelsel bestaat uit kwalificeerbare en certificeerbare leereenheden.
- Entrustable Professional Activities (EPA's) vormen de belangrijkste bouwstenen van het flexibel en samenhangend opleidingsstelsel.

In dit stelsel is nog steeds sprake van opleidingen met een civiel effect (CZO-diploma's en certificaten). In CZO Flex Level is in de zomer van 2019 verkend of het mogelijk is om het stelsel volledig te flexibiliseren, door geen diploma's meer te hanteren, maar flexibele leerroutes met persoonlijke profielen. De conclusie is dat het loslaten van diploma's op korte termijn niet wenselijk en haalbaar is.

In het nieuwe stelsel wordt nog steeds opgeleid tot een diploma voor functies, gerelateerd aan een beroep en een expertisegedebied, zoals: intensivacareverpleegkundige, oncologieverpleegkundige, kinderverpleegkundige en ambulanceverpleegkundige. Met kwalificeerbare en certificeerbare eenheden wordt flexibiliteit bereikt. Zo ontstaat de mogelijkheid individuele leerroutes te volgen, waardoor eventuele verdieping of verbreding mogelijk is, passend bij de behoefte van de student en (de context van) een zorgorganisatie. Alle informatie over het nieuwe opleidingsstelsel staat op [de website van CZO Flex Level](#).

Relatie opleidingseisen met EPA's

De deskundigheidsgebieden en eindtermen in de opleidingseisen geven een kader. Eindtermen zijn gebaseerd op de CanMeds, beroeps/functieprofielen, instroomeisen en landelijke wet- en regelgeving.

CanMeds

In CZO Flex Level is gekozen voor de volgende CanMeds-competentiegebieden:

1. Vakinhoudelijk handelen
2. Communicatie
3. Samenwerking
4. Kennis en wetenschap
5. Maatschappelijk handelen
6. Leiderschap
7. Professionaliteit

Hierbij is besloten om niet aan te sluiten op de CanMeds die in de initiële opleidingen mbo- en hbo-verpleegkunde worden gehanteerd, maar om deze aangepaste benaming te hanteren. De redenen hiervoor zijn als volgt:

- Niet alle CZO-erkende opleidingen kennen de rol van zorgverlener (denk aan de rol van klinisch perfusionist, radiodiagnostisch laborant en deskundige infectiepreventie).
- Het sluit beter aan bij de medische vervolgoopleidingen¹.
- Het competentie-gebied 'leiderschap' is concreter dan 'organisatie'.

EPA's en CanMeds

Het EPA-concept is geïntroduceerd om het begrip competenties praktisch te vertalen naar het opleiden op de werkvloer. EPA's zijn eenheden van het werk, terwijl competenties een beschrijving zijn van iemands capaciteiten (op basis van een integratie van kennis, vaardigheden en attituden). Zie de [website van CZO Flex Level](#) voor meer informatie en voor de [beschrijving van alle EPA's](#) in het cluster acute zorg .

Bij de ontwikkeling van EPA's zijn in principe alle CanMeds meegenomen. Eindtermen op het vlak van kennis en wetenschap, maatschappelijk handelen, leiderschap en professionaliteit (CanMeds 4 t/m 7) zijn echter niet altijd direct te vertalen in een EPA, omdat ze niet te observeren zijn en/of niet geschikt zijn om na afnemende supervisie toe te vertrouwen. Denk daarbij ook aan kennis over ketenzorg of aan eHealth-toepassingen die nog geen staande praktijk zijn. Dit soort elementen vragen om een aanvullende (didactische) aanpak, bijvoorbeeld het uitvoeren van een onderzoek. Bij CZO Flex Level is hier voor de term 'overige leeractiviteiten' gekozen. Het is de bedoeling dat zorgorganisaties en opleidingsinstituten samen vorm geven aan deze activiteiten. Het CZO kijkt in het toezicht hoe dit is vormgegeven en of daarmee alle CanMeds gedekt zijn.

Niveau van certificering en diplomering

Het behalen van alle kern-EPA's leidt tot een CZO-erkend diploma (civiel effect). Uitgangspunt is dat een student aan de opleidingseisen voldoet als deze voor de kern-EPA's bekwaam is op supervisieniveau 4 en als de overige leeractiviteiten succesvol zijn afgerond. Op het diploma wordt aangeduid dat het een EPA-gebaseerde opleiding is.

De definiëring van de verschillende soorten EPA's die voor de opleidingen in het cluster acute zorg gelden staan in de onderstaande tabel. In de tabel staat ook het civiel effect (diplomering en certificering). CZO en CZO Flex Level verkennen hoe specifieke EPA's landelijk gecertificeerd kunnen worden. Deze verkenning is gereed voor 1 juni 2021.

¹ Kaderbesluit Commissie Specialismen Geneeskunde (CGS) van 13 maart 2019 houdende de algemene eisen voor de opleiding, registratie en herregistratie voor de geneeskundig specialist en voor de erkenning van opleiders, opleidingsinstellingen en opleidingsinstituten (ingangsdatum 1 januari 2020). <https://www.knmq.nl/opleiding-herregistratie-carriere/cgs/regelgeving/specialismen.htm>

Type EPA en civiel effect	Uitleg
<p>1. Basis-EPA's Alleen bij basis acute zorg (BAZ)</p> <p>Complete set van BAZ-EPA's op superviseniveau 4 leidt tot certificaat BAZ (CZO)</p>	<p>Vormen de gemeenschappelijke basis voor alle specialisaties binnen een cluster. Dit zijn alle (beroeps)activiteiten die binnen de verschillende specialisaties van het opleidingscluster herkenbaar en van toepassing zijn. Hierbij is alleen de context (de soort afdeling waar deze activiteiten plaatsvinden) verschillend.</p>
<p>2. Kern-EPA's</p> <p>Complete set van kern-EPA's op superviseniveau 4 leidt tot diploma (CZO)</p>	<p>Moeten worden behaald door alle studenten binnen een bepaalde specialisatie. Kern-EPA's zijn in de algemene ziekenhuizen, de topklinische ziekenhuizen en de UMC's van toepassing.</p>
<p>3. Specifieke EPA's</p>	<p>Zijn alleen te behalen op afdelingen met een specifieke taakstelling, zorgtaak of op een afdeling met een specifieke categorie zorgvragers (bijvoorbeeld orgaantransplantatie). De beschreven activiteiten in deze EPA's sluiten dus niet aan op iedere werksituatie. Deze EPA's hoeven niet door alle studenten binnen een bepaalde opleiding behaald te worden, maar kunnen door een werkgever vereist worden omdat de professionele activiteit in die betreffende context belangrijk is. Ze dienen als verdieping of verbreding of kunnen aanvullend behaald worden bij overstap naar een andere setting.</p>

EPA's basis acute zorg

Voordat de student start met de kern-EPA's voor de intensivereverpleegkundige, moet deze bekwaam zijn op superviseniveau 4 voor de basis-EPA's.

Nr.	Basis-EPA
BAZ01	Controleren en onderhouden van de werkplek in de acute setting
BAZ02	Zorg dragen voor de eerste (initiële) opvang van een zorgvrager binnen de acute setting
BAZ03	Laagcomplexere zorg verlenen aan een zorgvrager binnen de acute setting
BAZ04	Middencomplexere zorg verlenen aan een zorgvrager binnen de acute setting
BAZ05	Zorg verlenen aan een zorgvrager met een cardiorespiratoir arrest (ILS)

Specifieke EPA's intensivereverpleegkundige

Als de basis- en kern-EPA's zijn toevertrouwd aan de student, kan deze zich bekwamen voor de specifieke EPA's (zover van toepassing in de specifieke setting waar de student werkzaam is). De specifieke EPA's hebben voornamelijk geen civiel effect. Wel verkennen het CZO en CZO Flex Level hoe deze landelijk gecertificeerd kunnen worden. Een uitgebreide beschrijving van alle EPA's staat op de [website van CZO Flex Level](#).

Nr.	Specifieke EPA's intensivacareverpleegkundige
IC06	Zorg verlenen aan een zorgvrager met nierfunctie vervangende therapie
IC07	Zorg dragen voor de eerste opvang en stabilisatie van een vitaal bedreigd kind
IC08	Hoogcomplexe zorg verlenen aan een zorgvrager met een neurologische- of neurochirurgische aandoening
IC09	Hoogcomplexe zorg verlenen aan een zorgvrager met mechanische circulatoire ondersteuning
IC10	Zorg dragen voor Post Intensive Care nazorg
IC11	Zorg verlenen aan een zorgvrager bij orgaantransplantatie
IC12	Zorg dragen voor de initiële benadering van een zorgvrager en/of consultatieve functies buiten de eigen unit (SIT)
IC13	Zorg verlenen aan een zorgvrager met een cardiorespiratoir arrest binnen een ALS-team (specifiek)

Specifieke bepalingen

Vrijstellingen

In CZO Flex Level wordt verder verkend voor welke veel voorkomende doorstroomtrajecten van de ene functie naar een andere, collectieve vrijstellingen mogelijk zijn. Voor 1 juni 2021 is dit gereed. Zolang de collectieve vrijstellingen nog niet zijn bepaald (CZO Flex Level), bepaalt de zorgorganisatie in alle gevallen welke vrijstelling geldt.

Collectieve vrijstellingen gelden voor zowel het theorie- als praktijkdeel en hebben betrekking op eerder gevolgde opleidingen. Door collectieve vrijstellingen te beschrijven voor veel voorkomende doorstroomtrajecten, wordt de doorstroom naar een andere opleiding binnen het CZO-opleidingsstelsel vergemakkelijkt en landelijk gelijkgetrokken.

Omvang van de opleiding

In CZO Flex Level wordt gewerkt aan een aanduiding van de omvang in studiepunten, gebaseerd op European Credits (EC). De verwachting is dat deze studiepunten-systematiek voor 1 juni 2021 gereed zal zijn. CZO Flex Level zal de zorgorganisatie en opleidingsinstituten regelmatig informeren over de voortgang van de ontwikkeling van een studiepunten-systematiek. Ook zal CZO Flex Level de zorgorganisatie en opleidingsinstituten adviseren hoe hiermee om te gaan in de herontwerp- en implementatiefase. Het CZO verwerkt de gekozen studiepunten-systematiek vervolgens in deze opleidingseisen.

Stages

In de opleidingseisen staat: 'De werkgever garandeert dat de student de benodigde stages doorloopt om bekwaam te worden op het vereiste superviseniveau. Het is aan de werkgever om te bepalen welke stages dit zijn en hoe lang deze duren'.

Doel is enerzijds om hiermee het belang van stages te onderstrepen en anderzijds ruimte te bieden voor flexibilisering en maatwerk (wat is precies nodig in een specifieke zorgsetting en wat is nodig om bekwaam te worden voor de EPA's). Maatwerk is nodig omdat in toenemende mate variatie is in zorgsettings. De verantwoordelijkheid voor wat nodig is om professionals goed te equiperen om

kwalitatief goede en veilige zorg te bieden ligt bij zorgorganisaties, professionals en opleidingsinstituten. CZO Flex Level zal hen tijdens de herontwerp- en implementatiefase adviseren.

Bij stages zijn twee varianten:

- Een oriënterende stage, bijvoorbeeld om meer zicht te krijgen op de zorgketen. Doel is om daarmee de samenwerking in de keten te bevorderen.
- Een stage die noodzakelijk is om voor de EPA's op supervisieniveau 4 te komen. Dit betekent dat als het niet mogelijk is om binnen de zorgsetting waar de student werkzaam is bekwaam te worden voor een kern-EPA, deze zich ergens anders moet bekwamen.

Voorbeelden van stages bij de opleiding tot intensivacareverpleegkundige om ervaring op te doen in de keten zijn: de cardiaccare-unit (CCU), anesthesie/recovery en de spoedeisende hulp (SEH). Het CZO houdt toezicht op hoe zorgorganisaties omgaan met deze stages. Het accent ligt hierbij op de vraag of de student voldoende in staat wordt gesteld om zich te bekwamen.

Eisen aan de werkbegeleider

De rol van de werkbegeleider is al cruciaal en wordt in het nieuwe stelsel nog belangrijker. Daarom is het raadzaam om deze rol te actualiseren want de didactische vaardigheid en de professionaliteit van de werkbegeleider is onderdeel van de ruggengraat van het stelsel.

In de CZO-erkenningscriteria voor zorgorganisaties komt de deskundigheid van de werkbegeleider aan de orde. De rol van de werkbegeleider komt ook aan de orde in het toezicht (audits). CZO Flex Level besteedt bij de implementatie aandacht aan de rol van de werkbegeleider.

Toezicht van het CZO

Het toezicht van het CZO is al een aantal keer genoemd. Voor de implementatie van het nieuwe stelsel richt het CZO een monitor in. Hoe dit er concreet uit ziet, wordt in het eerste kwartaal 2021 uitgewerkt. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met CZO Flex Level.

Evaluatie van de opleidingseisen

Ongeveer een half jaar na publicatie evalueert het CZO deze opleidingseisen.